

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

19 octombrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

președinte:

URSACHE Petru

judecători:

NICOLAEV Ghenadie

MORARU Petru

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de procurorul din procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Ciobanu Sergiu, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 14 iunie 2016, în cauza penală privind-o pe

SANDU Tatiana Mihail, născută la 21 mai 1989, originară din r-nul Leova, sat. Tachile Răducani și domiciliată în mun. Chișinău, str. Haltei 21/1, ap. 13;

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 05.12.2014 – 11.03.2016;

Instanța de apel: 18.04.2016 – 14.06.2016;

Instanța de recurs: 23.08.2016 – 19.10.2016.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 11 martie 2016, s-a dispus încetarea procesului penal în privința lui Sandu T. privind săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (1) Cod penal, din motivul împăcării părților.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond, *in fapt*, a constatat că Sandu T., la începutul lunii decembrie 2013, având scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, sub pretextul perfectării actelor pentru viză în Polonia, a dobândit de la cet. Arama A. bani în sumă de 1700 lei, pe care i-a primit la intersecția străzilor Valea Crucii și Grenoble din mun. Chișinău, cauzându-i astfel lui Arama A. un prejudiciu material considerabil în sumă de 1700 lei.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, confirmată de probele administrate, instanța a reținut că, *in drept*, faptele inculpatei întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (1) Cod penal escrocheria, *adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune sau abuz de încredere*.

Prin rechizitoriu, Sandu T. a fost învinuită de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal.

3. Legalitatea și temeinicia sentinței de încetare în termenul și modul prevăzut de art. 401-402 Cod de procedură penală, a fost atacată cu apel de către procuror, care a solicitat casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Sandu T. să fie condamnată în baza art. 190 alin.(2) lit. c) Cod penal, cu stabilirea pedepsei sub formă de închisoare pe un termen de 3 ani, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții legate cu răspunderea materială pe un termen de 2 ani, iar în temeiul art. 90 Cod penal să fie suspendată condiționat executarea pedepsei pe un termen de 2 ani.

În motivarea apelului acuzatorul de stat a indicat că, la adoptarea sentinței urma să fie luată în considerație starea financiară a părții vătămate la momentul comiterii infracțiunii.

Prin urmare, instanța de fond eronat a recalificat fapta inculpatei din art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal în art. 190 alin. (1) Cod penal, motiv ce condiționează necesitatea casării sentinței pronunțate în privința inculpatei, cu adoptarea unei noi hotărâri, prin care aceasta să fie condamnată corect în baza art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 14 iunie 2016, a fost respins, ca nefondat, apelul procurorului și menținută sentința instanței de fond, fără careva modificări.

5. În partea descriptivă a deciziei, instanța de apel a menționat că prima instanță corect a stabilit circumstanțele cauzei și încadrarea juridică a faptelor imputabile inculpatei.

La pronunțarea sentinței instanța de fond corect a ajuns la concluzia că în acțiunile inculpatei se conțin elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute anume de art. 190 alin. (1) Cod penal și nu ale alin. (2) lit. c), precum i-a fost înaintată învinuirea, iar în conformitate cu art. 109 Cod penal, procesul penal corect a fost încetat în legătură cu împăcarea părților.

Astfel, partea vătămată Arama A. a declarat că *„paguba pricinuită este considerabilă, însă ulterior a concretizat că nu a înțeles semnificația cuvântului considerabil și suma de 1700 lei nu era una considerabilă pentru el. Acum deja știe că cuvântul mare se echivalează cu cuvântul considerabil, însă în ședința anterioară nu a înțeles ce înseamnă sumă considerabilă”*.

Potrivit art. 126 alin.(2) Codul penal caracterul considerabil sau esențial al daunei cauzate se stabilește luându-se în considerare valoarea, cantitatea și însemnătatea bunurilor pentru victimă, starea materială și venitul acesteia, existența persoanelor întreținute, alte circumstanțe care influențează esențial asupra stării materiale a victimei, iar în cazul prejudicierii drepturilor și intereselor ocrotite de lege — gradul lezării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Mai mult ca atât, în ședința de judecată a instanței de fond inculpata și partea vătămată Arama A. s-au împăcat, nu are fața de ea careva pretenții și a solicitat încetarea cauzei penale (f.d. 130), iar conform art. 109 Codul penal, împăcarea este actul de înlăturare a răspunderii penale pentru infracțiune ușoară sau mai puțin gravă, infracțiuni prevăzute la capitolele II - VI din Partea specială și în cazurile prevăzute de procedura penală. Împăcarea este personală și produce efecte juridice din momentul pornirii urmăririi penale și până la retragerea completului de judecată pentru deliberare. Instanța de apel a respins, ca nefondat, argumentul apelantului, precum că, odată ce partea vătămată a declarat la urmărirea penală că dauna materială în sumă de 1700 lei este pentru dânsul considerabilă, înseamnă că așa și este, chiar dacă mai apoi, suplimentar, în instanța de judecată a declarat că dauna materială

nu este pentru dânsul considerabilă, or, prevederile art. 126 alin.(2) Cod penal, citat supra, nu pune la baza recunoașterii daunei ca considerabilă afirmațiile părții vătămate că dauna materială pentru ea este considerabilă, ci pune la bază alte criterii: valoarea, cantitatea, și însemnătatea bunurilor pentru victimă, starea materială și venitul acesteia, existența persoanelor întreținute, alte circumstanțe care influențează esențial asupra stării materiale a victimei.

Prin urmare, reținând în speța dată că a fost o daună considerabilă, acuzatorul de stat n-a adus nici un argument din cele sus-indicate, care ar demonstra însemnătatea bunurilor pentru victimă, starea materială și venitul acesteia, existența persoanelor întreținute, alte circumstanțe care influențează esențial asupra stării materiale a victimei.

Astfel, partea acuzării, înaintându-i învinuirea inculpatei pe art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, nu a adus nici o probă ce ar confirma că dauna în mărime de 1700 lei pentru partea vătămată este una considerabilă.

6. Nefiind de acord cu soluția adoptată în cauză de instanța de apel, procurorul contestă decizia cu recurs ordinar solicitând casarea totală a acesteia și dispunerea rejudecării cauzei.

Recurentul menționează că atât prima instanță, cât și cea de apel, au reținut că partea vătămată Arama A. a declarat că paguba pricinuită este considerabilă, însă ulterior a concretizat că nu a înțeles semnificația cuvântului considerabil, iar suma de 1700 lei nu era una considerabilă pentru el și acum deja cunoaște semnificația acestui cuvânt.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond în cazurile când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, ambele fiind prezente în această cauză.

Procurorul menționează că, potrivit materialelor cauzei penale, la momentul comiterii infracțiunii, parte vătămată avea un salariu lunar de 700 lei, iar în cadrul urmăririi penale și în instanța de fond el a declarat că suma de 1700 lei este una considerabilă. Respectiv, motivarea instanțelor de judecată, precum că el nu cunoștea semnificația acestui cuvânt, este lipsită de temei, fiind una abuzivă, care nu poate fi pusă la baza unei hotărîri judecătorești.

În asemenea circumstanțe, acuzarea consideră că vina inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate și-a găsit pe deplin confirmarea prin argumentele enumerate, iar instanța de apel, în cauza dată, nu a îndeplinit cu strictețe prevederile art. 414 alin. (5) Cod de procedură penală și nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, ceea ce echivalează cu nerezolvarea fondului apelului.

În drept, titularul cererii își întemeiază recursul pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

7. Examinînd admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat împotriva hotărîrii instanței de apel, în baza materialelor din dosar, Colegiul penal conchide asupra inadmisibilității acestuia, pentru considerentele ce urmează.

Raționamentele instanței privind inadmisibilitatea recursului declarat de procuror se întemeiază în drept pe dispoziția art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, potrivit căreia instanța examinînd admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva

hotărîrii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că recursul este vădit neîntemeiat.

Conform prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate și argumentate corespunzător de către recurent.

Prin urmare, recursul este declarat inadmisibil, ca fiind vădit neîntemeiat, atunci când titularul acestuia invocă în cerere temeiuri care în mod evident nu sunt aplicabile circumstanțelor cauzei, sau când nu este descrisă și argumentată esența încălcării.

La caz, din textul recursului se reține că procurorul, invocând temeiul de drept stipulat de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, menționează că decizia instanței de apel urmează a fi casată, din motiv că instanța nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în cererea de apel, iar hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

În esență, titularul dreptului de recurs critică soluția instanțelor de fond din considerentul că acestea, în opinia sa, eronat au conchis asupra faptului că părții vătămate nu i-a fost cauzat un prejudiciu considerabil și au reîncadrat juridic acțiunile inculpatei în baza art. 190 alin. (1) Cod penal, aplicînd și art. 109 Cod penal.

Verificînd criticele invocate de procuror, în raport cu actele cauzei, Colegiul penal ajunge la concluzia că acestea sunt vădit nefondate, iar decizia instanței de apel urmează a fi menținută fără careva modificări, aceasta fiind legală și întemeiată, bazată pe probe verificate sub toate aspectele și just apreciate la intima convingere de instanță, care în ansamblu au dovedit cu certitudine existența tuturor elementelor componente de infracțiune prevăzute de art. 190 alin. (1) Cod penal, reținute în sarcina inculpatei.

Or, Colegiul penal a statuat asupra acestei concluzii reieșind din considerentele de drept și de fapt expuse în contextul ce urmează.

În primul rînd, este relevant de a specifica că invocînd eroarea de drept prevăzută de pct. 6), procurorul menționează despre faptul că instanța de apel nu s-a expus argumentat asupra tuturor motivelor din cererea sa de apel, cu toate acestea dînsul nu relevă expres asupra căror anume motive nu s-a pronunțat instanța.

Din atare considerente, Colegiul penal respinge, ca nefondate, alegațiile titularului dreptului de recurs în această parte și reiterează că invocarea unor pretinse erori admise la etapa judecării cauzei de instanța de apel, urmează a fi precedate de o motivare corespunzătoare privind esența acestora și indicarea expresă a circumstanțelor cauzei cărora se circumscriu.

Mai mult, Colegiul penal apreciază că decizia instanței de apel cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, în sensul că argumentele pe care instanța de apel le-a expus în partea descriptivă a deciziei, echivalează cu o motivare conformă rigorilor și exigențelor din art.6 CEDO. Tot aici, urmează a se reține că motivarea hotărîrii este un proces de analiză și sinteză a actelor și lucrărilor dosarului care nu presupune în mod necesar expunerea tuturor elementelor amănunțit, atîta timp cît sunt valorificate toate aspectele relevante din punct de vedere probatoriu și sunt menționate componentele obligatorii ale unei motivări a hotărîrii penale, așa cum s-a procedat, de altfel, în cauza de față. Investită cu o situație de fapt, instanța de apel, ca urmare a efectuării cercetării judecătorești, a expus situația de fapt

reținută și a concluzionat corect că aceasta se circumscrie încadrării juridice în baza art. 190 alin. (1) Cod penal, pentru care Sandu T. și a fost găsită vinovată.

Prin urmare, opozabil celor enunțate de recurent, Colegiul penal, verificând suplimentar materialele dosarului, specifică că judecând apelul instanța a examinat cauza sub toate aspectele, complet și obiectiv, adoptînd o soluție corectă de menținere a condamnării în privința lui Sandu T. în baza art. 190 alin. (1) Cod penal, care este argumentată și corespunzătoare cumulului de probe administrate și nemijlocit verificate în ședințele de judecată în condițiile art. 100 alin. (4) Cod de procedură penală și, totodată, care au fost just apreciate prin prisma art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, utilității, concludenței, veridicității și coroborării reciproce, în baza cărora s-a stabilit cu certitudine că inculpata a săvârșit infracțiunea nominalizată.

În desfășurarea acestei idei, instanța de recurs specifică că, așa cum rezultă din textul deciziei atacate, instanța de apel și-a motivat decizia în conformitate cu prevederile art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, astfel, decizia cuprinde temeiurile de fapt și de drept care au dus, la caz, la respingerea apelului declarat de procuror, cu menținerea sentinței, prin care s-a dispus încetarea procesului penal în privința lui Sandu T. privind săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (1) Cod penal, din motivul împăcării părților.

De altfel, pentru a formula un răspuns argumentat în susținerea celor expuse supra, urmează a se clarifica disputa din această speță ce se referă la aprecierea prejudiciului cauzat prin infracțiune părții vătămate.

Așadar, partea acuzării susține că Sandu T. urmează a fi recunoscută vinovată și condamnată în baza art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, dat fiind că prejudiciul suportat de partea vătămată Arama A. este unul considerabil.

Cu toate acestea, potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată din data de 19 februarie 2016, se constată că partea vătămată a menționat expres că: *„Suma de 1700 lei nu era o sumă însemnată, ca valoare o percepeam ca o sumă obișnuită. În ședința anterioară când am fost întrebat nu am înțeles semnificația cuvîntului considerabil.”*

În cauza deferită judecătii, se constată că prima instanță a conchis asupra recalificării acțiunilor săvârșite de inculpată încadrîndu-le în baza art. 190 alin. (1) Cod penal, reieșind din aceia că: *„... în ședința de judecată s-a constatat cu certitudine că dauna adusă părții vătămate Arama A., la data comiterii infracțiunii nu era considerabilă și aceasta pornind de la faptul că ultimul fiind audiat suplimentar în ședința de judecată a declarat despre aceasta, menționînd totodată că nu a înțeles sensul cuvîntului considerabil, însă când i s-a explicat a concretizat că suma de 1700 lei pentru el nu este una mare și de aceea dauna pricinuită, care ulterior a fost recuperată, nu poate constitui drept una considerabilă.*

Pentru aceste considerente, raportate la circumstanțele constatate instanța de judecată ajunge la concluzia fermă că acțiunile inculpatei Sandu T. urmează a fi încadrate corect conform art. 190 alin. (1) Cod penal.

Totodată, luînd în considerație faptul că partea vătămată și inculpata Sandu T. au prezentat acord de împăcare, confirmat și efectuat prin intermediul avocatului V. Sanduleac, prin care au solicitat încetarea procesului.”

În continuare, Colegiul reiterează că, potrivit art. 126 alin. (2) Cod penal, caracterul considerabil sau esențial al daunei cauzate se stabilește luîndu-se în considerare valoarea,

cantitatea și însemnătatea bunurilor pentru victimă, starea materială și venitul acesteia, existența persoanelor întreținute, alte circumstanțe care influențează esențial asupra stării materiale a victimei, iar în cazul prejudicierii drepturilor și intereselor ocrotite de lege – gradul lezării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Pe cale de consecință, se relevă că, una din condițiile esențiale care trebuie întrunite pentru a fi în prezența componentei de infracțiune prevăzute de art. 190 alin.(1) Cod penal, este faptul că prejudiciul cauzat prin infracțiune nu trebuie să fie de gradul celui considerabil pentru partea vătămată, ceea ce Arama A. a confirmat în cadrul ședinței de judecată a instanței de fond din data de 19 februarie 2016. (f.d. 137)

Respectiv, instanța de recurs se raliază statuărilor expuse în sentință și decizia instanței de apel și susține că, la caz, fapta inculpatei întrunește elementele infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (1) Cod penal, corect fiind aplicat și art. 109 Cod penal, procesul penal fiind încetat în legătură cu împăcarea părților.

Din atare considerente, soluția instanței de apel prin care s-a respins, ca nefondat, apelul procurorului, în accepțiunea Colegiului penal este una corectă, legală și întemeiată, care urmează a fi menținută, fără careva modificări.

În consecință, statuând asupra faptului că titularul cererii de recurs nu a invocat careva argumente temeinice privitor la preținsele erori admise de instanța de apel la etapa precedentă de judecare a cauzei, iar hotărârea acestei instanțe este legală și întemeiată, fiind adoptată în corespundere cu prevederile prescise de art. 414-419 Cod de procedură penală, recursul procurorului urmează a fi declarat inadmisibil, ca fiind vădit neîntemeiat.

8. În temeiul art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal

DECIDE:

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de procurorul din procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Ciobanu Sergiu, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 14 iunie 2016, în cauza penală privind-o pe Sandu Tatiana Mihail, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la 18 noiembrie 2016.

Președinte

URSACHE Petru

Judecător

NICOLAEV Ghenadie

Judecător

MORARU Petru